

Goudvinken en economie

De goudvink is voor de VWG Het Gooi en Omstreken de vogel van het jaar. Dit artikel gaat in op de bijzondere economische betekenis van de goudvink.

Dick A. Jonkers

In deze bijdrage over de vogel van het jaar 2013 gaat het om goudvinken in termen van geldelijk gewin. Vogels werden in het verleden namelijk beschouwd als ‘nuts- en prutsdieren’. De goudvink behoorde tot beide categorieën. Goudvinken waren vroeger van betekenis voor de economie. Zo is het haast niet te geloven, dat goudvinken werden beschouwd als een delicatessen. Nozeman schreef in 1789 in zijn boek *Nederlandsche Vogelen: ‘Goudvinken zijn zeer vet in den herfst, en worden tot de lekkernijen geteld’*. Lijstervangers bemachtigden nog tot 1914 toe met strikken goudvinken voor consumptie. De soort is altijd een geliefde kooivogel geweest en is dat nog steeds. In het Thüringerwoud in Duitsland werden vroeger zeer veel jonge goudvinken uit het nest gehaald voordat zij konden vliegen. Om ze een wijsje te laten zingen werden ze getraind door ze -vanaf de eerste dag dat ze in gevangenschap waren- zo zuiver mogelijk een wijsje voor te fluiten. Men vond dat bij een zo mooie vogel een gelijksoortige zang hoorde. Hun natuurlijke zang is een langzame, hortende, en aarzelende mengeling van lage fluittonen met verstikte, piepende en schrapende geluiden. Vaak is daar tussendoor ook het tweelettergripige ‘phuu, phuu’ te horen. Eenmaal op zang werden zij met honderden door vogelhandelaren verkocht naar Warschau, Sint Petersburg, Wenen, Londen en Amsterdam. Nog steeds is er handel in goudvinken. Het houden ervan en de handel daarin is alleen toegestaan als het om eigen kweek gaat. Dit houdt in dat de vogel in een kooi geboren is en men kan aantonen dat hij niet afkomstig is uit het wild. Het

controlesysteem hierop houdt in dat zo snel mogelijk na de geboorte een niet afneembare gesloten voertrug wordt aangelegd. Illegaal worden echter nog steeds eieren en zeer jonge vogels uit nesten gehaald. De handel is lucratief. Op de vogelmarkt in Barneveld worden geregeld goudvinken verhandeld. Ook op Marktplaats wordt ermee geadverteerd. Een handtamme goudvink uit eigen kweek kost al gauw € 45,00.

De soort kan niet alleen geld opbrengen, maar ook economische schade aanrichten. Die kan hij aanbrengen bij jonge fruitbomen in perioden wanneer andere knoppen opgeraakt zijn. Het zijn dan knoppen van vroege kersen, pruimen en andere soorten die in het voorjaar in trek zijn. Hij heeft er onder andere zijn bijnaam (bloesem)knoppenpikker en botvink aan te danken. In de historische literatuur wordt er al heel lang melding gemaakt over schade die wordt veroorzaakt door goudvinken en de bestrijding daarvan. In de tijd van Elisabeth I (1533-1603) ontving men voor iedere goudvinkkop die werd ingeleverd één penny. In de jaren zestig van de vorige eeuw was het schadeprobleem nog steeds actueel. Zo wordt in een Engels boek uit 1968 over vogels als plaagdieren nog vermeld, dat er eigenlijk in hoofdlijnen maar twee manieren zijn om schade door goudvinken in de fruitteelt te reduceren. Eén methode is het gewas te beschermen en de andere door simpelweg grote aantallen te doden, of de omgeving zo te beheren dat de goudvinkpopulatie daar teruggebracht wordt tot een aanvaardbaar niveau.

Literatuur

Brehm, A.E. zonder jaartal. *Bewerking S.P. Huizenga. Het leven der dieren. Tweede deel- De vogels.* Tweede druk. P. van Belkum, Az., Zutphen: 107-109.

Maréchal, P.L.Th. A. 1982. *Goudvink (Pyrrhula pyrrhula).* Ecoscript 12.18 N. Stichting Mondiaal Alternatief, Zandvoort.

Newton, I. 1968 *Bullfinches and Fruit Buds* in Murton, R.K., & Wright, E.N. 1968. *The problems of birds as pests.* Academic Press, London/New York: 201.